

ARHITEKTURA KOJA NESTAJE

arhitektonski seminar

u okviru 55. Oktobarskog salona

Arhitektura uvek predstavlja svojevrsno otelotvorenje moći države.

Socijalistička arhitektura Jugoslavije se umnogome razlikuje od arhitekture drugih zemalja sličnih, komunističkih ili socijalističkih, državnih uređenja. Odmah nakon rata, započeta je velika obnova zemlje. Veći deo obnove je sproveden uz pomoć ljudi koji su dobrovoljno učestvovali u radnim akcijama. Bratstvo, jedinstvo, kao i zajednička izgradnja zemlje, bili su glavni pokretači masovnih volonterskih akcija.

Udaljavanjem od Sovjetskog Saveza, Jugoslavija je htela da pokaže da ima svoj autonoman izraz koji je otvoreniji i progresivniji od svih eklekticizama. Čitav Novi Beograd i mnogi drugi delovi zemlje izgrađeni su „od nule“ na osnovama Korbizjevovih principa i principa drugih modernista. Arhitektura je bila smatrana društvenom disciplinom koja je morala da bude funkcionalna, i koja je najpre morala da razmotri ljudske potrebe. Zlatne godine jugoslovenske arhitekture bile su šezdesete i sedamdesete godine kada su sažidani mnogi kapitalni objekti.

Početak devedesetih, s raspadom Jugoslavije, sve republike počinju da grade svoje identitete na osnovu nacionalističkih, desničarskih i konzervativnih politika (bez obzira na naziv tih političkih partija). Arhitektura je, naravno, pratila taj trend, tako da danas, u svim bivšim republikama, možemo videti fantastičan spektar različitih tranzicionih oblika. Jedino je Slovenija uspela da izgradi sopstveni stil i da razvije novu, evropski relevantnu, arhitekturu. Srbija je zaglavljena između kič arhitekture novih bogataša i jeftinog, ali dekorativnog, konzervativizma. Hrvatska se nalazi negde između. Bosna se okrenula tradiciji (forsiranju i fabrikovanju novih-starih stvari). Crna Gora se prodala Rusiji, dok je Makedonija razvila najveće ludilo sejanja eklektičkih spomenika širom Skoplja, koji, po svomu sudeći, treba da dokažu njihovo helensko poreklo.

Socijalistička arhitektura predstavlja zlatno doba modernosti i ostaje najvrednije što su sve ove zemlje, pojedinačno i kao deo Jugoslavije, ikada imale. Istovremeno, šira javnost joj nije preterano naklonjena, dok stručna zajednica obilazi ove objekte fotografujući ih, pokušavajući da barem na taj način sačuva ova kulturna dobra. Nestajanje ove arhitekture nam, takođe, govori o nestanku jedne ideologije i njenih suštinskih vrednosti.

Da li je moguće sačuvati arhitekturu prethodne epohe u novim političkim okolnostima? Da li je moguće odvojiti arhitektonsku vrednost od ideologije vremena u kome je nastala?

Arhitektae, urbanisti i istraživači arhitekture i umetnosti držaće predavanja i radionice zasnovane na njihovim teorijskim stanovištima i iskustvima u različitim studijama slučajeva u Jugoslaviji, Ujedinjenom Kraljevstvu, Brazilu, Nemačkoj, Austriji, Kaliforniji, i dr. Seminar (predavanja i radionice) baviće se modernom arhitekturom i njenom „kreativnom reapropriacijom“, pitanjima neformalne urbanizacije u okviru globalizovanog tržišta, savremenim umetničkim praksama zasnovanim na antifašističkim spomenicima nastalim u socijalizmu, preplitanju ideologije i estetike i drugim temama.

Predavači/mentori radionica: **Rodžer Bundšu / Rajner Hel / Oven Haterli / Maroje Mrduljaš / Marko Lulić / Ludvig Engel / Dušan Đorđević / Dubravka Sekulić / Gruia Badesku / i dr.**

Seminar će biti na engleskom jeziku.

Prijavlivanje je obavezno, a broj učesnika je ograničen.

Rok za prijavljivanje: **sreda, 15. oktobar 2014.**

Formular za prijavljivanje: [Prijava na seminar – Arhitektura koja nestaje.](#)

Participacija – 2.000 rsd, za učešće na celokupnom seminaru, ili 1.000 rsd, samo za učešće na predavanjima

Način plaćanja – gotovinski, svakog radnog dana od 10 do 16 sati, Kulturni centar Beograda, kancelarija br. 6 ili na info-pultu 55. Oktobarskog salona, Resavska 40b.

* **Cena obuhvata** ulaznicu za 55. Oktobarski salon koja se može koristiti tokom celokupnog trajanja Salona, kao i troškove transporta do Palate Srbija, Novog Beograda i Muzeja Macura

www.oktobarskison.org

www.blokovi.org

www.kcb.org.rs

ARHITEKTURA KOJA NESTAJE

arhitektonski seminar

23 - 26. oktobar 2014.

Muzej grada Beograda, Resavska 40b

PROGRAM

*radna verzija programa

*Organizator zadržava pravo izmene programa.

ČETVRTAK, 23. oktobar	
14:00 - 15:00	Registracija
15:00 - 17:00	Vođenje kroz 55. OKTOBARSKI SALON
	PREDAVANJA ↓
17:00 - 18:00	MAROJE MRDULJAŠ <i>*biće potvrđeno</i>
18:00 - 19:00	DUBRAVKA SEKULIĆ DRŽATI SE PROŠLOSTI DA BI SE ZASTRAŠILA BUDUĆNOST ili Zbog čega je bilo potrebno pretvoriti modernizam u egzotično drugo <i>„Kadar za novo nasleđe“ (Scene for New Heritage) je naslov video triologije Davida Maljkovića, hrvatskog umetnika u čijem radu su scene iz jugoslovenskog modernizma česti protagonisti. Triologija dislocira poznati partizanski spomenik i nezavršeni antifašistički memorijalni centar Petrova Gora, autora Vojina Bakića u 22 vek i predstavlja ga kao mesto koje buduće generacije treba da otkriju. Aleksandra Domanović umesto vremenske radi prostorno premeštanje, svojevrsnim reizvođenjem antifašističkog spomenika „Bubanj“ vajara Ivana Sabolića kao instalacije „Spomenik revoluciji“ u okviru Četvrtog bijenala u Marakešu (Maroko). Ovo su samo dva, od mnogih umetničkih projekata koji koriste vizualno nasleđe jugoslovenskog socijalizma kao početnu tačku svog umetničkog rada. Antifašistički spomenici postali su stalni izvor inspiracije za umetnike, bilo kao fotografski objekti, tema za reinterpretaciju ili kao readymade-i. Pored toga, srpskohrvatska reč za spomenik počela je da se koristi na engleskom kao svojevrsni lingvistički ready-made i u pokušaju da se za jugoslovenske modernističke spomenike stvori posebna kategorija. U ovom predavanju, detaljnije ću se osvrnuti na to kako savremena umetnička praksa koristi jugoslovenske antifašističke spomenike da bih analizirala kako se njihovo nasleđe interpretira. Da li ova nova čitanja mogu da otvore nove načine razumevanja, ne samo memorijalne proizvodnje u vreme Jugoslavije, već i jugoslovenskog modernizma, i izlaz iz trenutne revizionističkih tendencija koje spomenike uništavaju, zapostavljaju i menjaju.</i> Dubravka Sekulić (1980, Niš, Serbia) je arhitektica – istraživačica. Bavi se temama transformacije javnog prostora u savremenim gradovima, javnim dobrima i prostornom pravdom, kao i prostornim posledicama neoliberalnog planiranja. Diplomirala je na Arhitektonskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, gde je radila kao saradnica u nastavi. Bila je stipendistkinja Akademije Solitude u Štutgartu, u okviru programa istočnoevropske razmene, kao i istraživačica na odseku za dizajn Jan van Ajk Akademije u Matrihtu. Doktorantica je na katedri za istoriju i teoriju arhitekture Federalnog tehničkog instituta (ETH) u Cirihu. Autorka je izložbe u Muzeju savremene umetnosti u Beogradu pod nazivom „Tri tačke oslonca: Zoran Bojović“ (2012) i istoimene knjige (2013). U 2012. godini je objavila dve knjige, obe u izdanju holandske Jan van Ajk Akademije: „Ne bulji tako romantično! O ekstralegalnom prostoru u Beogradu“ (Glottz Nicht so Romantisch! On Extralegal Space in Belgrade) i, zajedno sa Žigom

	<p>Testenom i Gal Kirnom, „Surfujući crno“ (Surfing the Black) o jugoslovenskom crnom talasu u filmu. Trenutno radi na knjizi pod radnim nazivom „Planirati za neočekivano – Čitanka za urbanu borbu“ (Planning for the Unexpected – Sourcebook for Urban Struggle) koja se temelji na iskustvima regionalnih inicijativa za pravo na grad, i za koju je dobila stipendiju Kraljevskog instituta za umetnost u Stokholmu. Izlagala je na brojnim internacionalnim izložbama u zemlji i svetu, uključujući i 53. Oktobarski salon 2012. godine. Redovno predaje o svom radu širom Evrope.</p>
19:00	<p>OTVARANJE IZLOŽBI U KULTURNOM CENTRU BEOGRADA BORO RUDIĆ i ZORAN MILOVANOVIĆ, fotografije – pejzaži / <i>DECA SUNCA</i>, IVONA PLESKONJA, slike / <i>KRAJ SVETA</i>, VLADIMIR NIKOLIĆ, video instalacija</p>
PETAČK, 24. oktobar	
10:00	<p>PALATA SRBIJA (bivša grada Saveznog izvršnog veća Jugoslavije – SIV), poseta Vodiči: Slavomir Anđelić, kustos kolekcije SIV-a i Dušan Đorđević, fotograf <i>*biće potvrđeno</i></p> <p>Dušan Đorđević (1966, Beograd, Srbija) je studirao na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu, na odseku za fotografiju, filmsku i tv kameru. Profesionalno iskustvo je stekao prilikom dugogodišnjeg boravka u Kopenhagenu. Radio je kao urednik fotografije u brojnim magazinima u zemlji i inostranstvu. Fotograf je pozorišta Atelje 212. Svoju umetničku karijeru je izgradio kroz izložbe, monografije i projekte u oblasti fotografije. Njegov rad <i>SIV – Palata saveznog izvršnog veća</i>, 2013. je izložen na 55. Oktobarskom salonu.</p>
14:00 – 17:00	<p>RADIONICA</p> <p>Mentori: Rodžer Bundšu, Rajner Hel, Ludvig Engel, Marko Lulić (synopsisi i biografije –u okviru programa predavanja) and Gruia Badescu <i>*biće upotpunjeno sinopsisima radionica</i></p> <p>Gruia Badescu je istraživač na doktorskim studijama Univerziteta u Kembridžu na katedri za arhitekturu, koja saraduje sa Centrom za istraživanje urbanih konflikata. U svom doktorskom istraživanju ispituje odnos urbane rekonstrukcije i procesa suočavanja sa prošlošću, istražujući način na koji se arhitekta angažuju oko uništenih vizura grada i problematike odgovornosti. Njegovo obrazovanje obuhvata studije urbanog dizajna, istorije arhitekture i društvenih nauka na Midlberi (Middlebury) koledžu u SAD, Sajensiz Po (Sciences Po) u Parizu i Gradskih programa Londonske ekonomske škole (Cities Programme, London School of Economics) u Velikoj Britaniji, gde je njegovo interesovanje za povezivanje prostornog i društvenog vodilo ka disertaciji na temu javnog interesa u post-socijalističkom gradu. Gruia se bavio urbanim dizajnom i integrativnim urbanim razvojem / strateški planiranjem za Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP), Centar za održive destinacije u Društvu Nacionalne geografije, Spejs Sintaks (Space Syntax) kompaniju u Rumuniji; radio je kao ekspert za brojne EU projekte u zemljama Istočnog partnerstva - Jermenija, Gruzija i Moldavija. Baveći se nasledem modernističke arhitekture, bio je pokretač nekoliko ovih projekata, uključujući i njegov rad na Integrativnom urbanističkom planu za centar Bukurešta sa ciljem rekontekstualizacije i povezivanja Civilnog Centra (Civic Centre) iz osamdesetih sa ostatkom grada.</p>
	<p>PREDAVANJA↓</p>
17:00 – 18:00	<p>OVEN HATERLI UNIŠTAVANJE MODERNIZMA DA BI SE SPASIO</p> <p><i>Na prvi pogled, moderna arhitektura u Ujedinjenom Kraljevstvu doživela je neverovatan preporod nakon perioda tokom kojeg je smatrana izuzetno ružnom, „totalitarnom“ i nekako specifično ne-engleski ustrojenom. Počevši „rehabilitacijom“ luksuznog modernizma, karakterističnog za tridesete godine prošlog veka, Brutalizam šezdesetih ponovo je „ušao“ u modu. Stanovi u ranije nepopularnim socijalnim naseljima i kulama poput Kiling hausa (Keeling House), Kule Treluk (Trellick Tower) i Brunsvik centra (Brunswick Centre), sada se</i></p>

	<p><i>prodaju za veliki novac, a karakteristična naselja u Šefildu i drugde, preduzimači su prosto „regenerisali“. Ovde se nameće pitanje šta se sve u tom procesu gubi, imajući u vidu sve one zgrade koje neće preživeti promene u elitnoj modi, kao što je slučaj sa mnogim naseljima u Londonu, Šefildu i Gejtšedu, zatim bioskopima i Komunističkim štabom arhitekta Erna Goldfingera (Erno Goldfinger), kao i – uskoro bivšom – Birmingemskom centralnom bibliotekom (Birmingham Central Library), ako znamo da je tradicionalni modernizam, koji je od skora ponovo u modi, zapravo kreativna adaptacija – od strane dela engleske srednje klase – stila nastalog tridesetih godina, stvorena istrzanjem te arhitekture iz konteksta socijalne politike i života radničke klase, i prepravljanjem njene istorije u bledunjavi, besmisleni „utopizam“.</i></p> <p>Oven Haterli (1981, Sauthempton, Engleska) živi u jugo-istočnom Londonu. Radi kao slobodan pisac o arhitekturi i kulturnoj politici, redovno pišući za „Arhitektski džurnal“ (Architects Journal), „Arhitektski pregled“ (Architectural Review), „Bilježnik dizajna“ (Building Design), „Ajkon“ (Icon), „Gardijan“ (The Guardian) i „Nju humanist“ (New Humanist).</p> <p>Autor je pet knjiga: „Militantni modernizam“ (Militant Modernism) (Zero, 2009), „Vodič kroz nove ruševine Velike Britanije“ (A Guide to the New Ruins of Great Britain) (Verso, 2010), „Neuobičajeno – eseji o grupi Palp“ (Uncommon – An Essay on Pulp) (Zero, 2011), „Nova vrsta turobnog – putovanje kroz urbanu Britaniju“ (A New Kind of Bleak – Journeys through Urban Britain) (Verso 2012) i „Preko trga“ (Across the Plaza) (Strelka, 2012).</p> <p>Pored toga, urednik je Ian Narnovog (Ian Nairn) dela „Narnovi gradovi“ (Nairn's Towns) (Notting Hill Editions, 2013). Doktorirao je na Birkbek koledžu (Birkbeck College), u Londonu, na temu „Politička estetika Amerikanizma u Bajmarskoj Nemačkoj i Sovjetskom Savezu od 1919. do 1934.“ (The Political Aesthetics of Americanism in Weimar Germany and the Soviet Union, 1919-34). Trenutno radi na knjizi o arhitekturi i komunizmu.</p>
<p>18:00 – 19:00</p>	<p>RAJNER HEL TROPIKALISTIČKA ARHITEKTURA <i>ili</i> Moć narodnog prisvajanja</p> <p><i>Protivno uverenju da će globalizacija od sveta stvoriti jedan homogenizovani i generički prostor, kojim upravljaju interesi tržišta, gradske sredine širom sveta sve više se diversifikuju i prilagođavaju lokalnim osobenostima. Pod vladavinom globalizovanog ekonomskog poretka, razvoj urbanih oblasti sve više podstiču narodne mase i procesi koji su izvan (centralizovane) kontrole.</i></p> <p><i>Ako će rast gradova u budućnosti još više biti pod uticajem neplanskog urbanizma, paralelne uprave i samo-organizovanja, postavlja se pitanje jesu li ti pod-sistemi zaista alternativni modeli urbanom razvoju ili su, u stvari, integralni delovi vladajućeg ekonomskog poretka. Šta više, u pogledu napretka neplanske urbanizacije, možemo li uopšte narodnu produkciju (stvaralaštvo) smatrati lokalizovanim, para-kulturnim projektima, koji se protive dominaciji globalizovanog tržišnog sistema?</i></p> <p><i>Primer tropskih metropola Brazila pruža nam uvid u to, na koji način popularna kultura utiče na tržišnu ekonomiju i obrnuto. Dok je urbani razvoj u Brazilu, sa jedne strane, određen generičkim, standardizovanim modelima i nekontrolisanim neplanskim rastom, sa druge strane, pojam popularnog, narodnog stvaralaštva (produkcije, rada) predstavlja onu drugu kategoriju, zahvaljujući čijem postojanju nastaje prostor gde se sučeljavaju generičko (opšte, depersonalizovano) i specifično (posebno). Ali ko su zapravo ti narodni stvaraoci-potrošači? Zahvaljujući kojim slojevima populacije se održava popularna (narodna) ekonomija?</i></p> <p><i>U Brazilu su se sastav i struktura širokih narodnih masa drastično promenili tokom poslednje decenije, uglavnom zbog transformacije preraspodele dohotka. Pojavom niže srednje klase, koja danas predstavlja najveći procenat stanovništva Brazila, domaćinstva s nižim primanjima dobijaju sve veći pristup robi široke potrošnje – danas ta nova klasa potrošača zapravo predstavlja glavnu ciljnu grupu budućeg razvoja tržišta i glavnog pokretača daljeg ekonomskog rasta. Poprilično iznenađuje činjenica da, u trenutku kada do nedavno marginalizovani slojevi društva ubrzano dostižu životni standard srednje klase, Brazil potresa najveći nemiri u istoriji – mase neprekidno ispunjavaju ulice, zahtevajući bolje uslove života, zdravstvenog osiguranja i obrazovanja.</i></p> <p><i>Mogu li se te narodne demonstracije smatrati uvodom u novi pokret niže srednje klase, koji bi predstavljao odbranu zajedničkog interesa od dominacije tržišnog sistema, ili je to samo očajnički izliv gneva, građana rezigniranih nesposobnošću države da uskladi javni i ekonomski interes?</i></p>

	<p><i>Pre oko pola veka u Brazilu su se odvijali slični protesti protiv nailazeće vojne hunte. Tada je nastao umetnički pokret, koji je osporio prethodno shvatanje kulturne delatnosti – nastala iz umetničke avangarde, Tropikalija (Tropicália) je objedinila razne značajne ličnosti iz kulturnog miljea, iz različitih polja umetnosti, kao što su: muzika, vizuelne umetnosti, film, poezija i pozorište. Pored samoproklamovane misije da približi popularnu i sofisticiranu kulturu jednu drugoj, smisao pokreta Tropisalijska bila je i obnova umetničkog izraza usred političke represije. Pronalaženje inspiracije u estetici i mogućnostima neformalnosti, interaktivnosti i hibridnih oblika kulture, postala je ključna komponenta umetničke prakse. U to vreme, Tropikalisti su se osvrnuli na jedan drugi ključni momenat kulturnog stvaralaštva Brazila, kad je pisac i pesnik Ozvald de Andrade (Oswald de Andrade) ustanovio brazilski modernizam svojim antropofagnim (ljudožderskim) manifestom o kanibalističkoj praksi urođeničkih plemena (Amazonije). Slično antropofagnom ritualu proždiranja neprijateljskih („oružanih“) snaga, brazilski modernisti su instrumentalizovali kulturnu avangardu bivših kolonizatora i podredili je sopstvenim ciljevima. Kroz inkorporiranje elemenata mesne i pop kulture u svoj umetnički projekat, tropisalistički pokret je želeo da premosti vrednosni jaz između elite i širokih narodnih masa. Moć popularnog upotrebljena je da se prespoje individualna i kolektivna kreativnost, ali i radi uspostavljanja i širenja nove vrste „brazilijanizma“, inspirisane praksom i proizvodima popularne kulture. Tropikalija je inicirala novi pogled na definiciju brazilskog identiteta, ali i pozicionirala kulturno stvaralaštvo u središte globalizovane ekonomije, pokrenute popularnošću masovne kulture.</i></p> <p><i>Predavanje će poslužiti predavljanju rezultata tekućeg istraživanja popularne arhitekture u Brazilu, radi pojašnjenja mehanizama transkulturne (usklađene) modernizacije na globalnom nivou.</i></p> <p>Rajner Hel je arhitekta i urbanista. Trenutno radi kao profesor Programa inovacija u dizajnu arhitekture na Tehničkom univerzitetu u Berlinu (TU Berlin). Prethodno je vodio master program za više studije urbanizma na Švajcarskom tehničkom univerzitetu u Cirihi (ETH Zürich), gde je sprovodio istraživačke i dizajnerske projekte na temu urbanističkog razvoja u zemljama u razvoju, s fokusom na Brazil.</p> <p>Studirao je na Tehnološko-istraživačkom univerzitetu u Ahenu (RWTH Aachen), Univerzitetu umetnosti u Berlinu i Specijalnoj školi za arhitekturu – ESA (Ecole Speciale d'Architecture) u Parizu. Kao projektant radio je u Dileru (Diller), Sudiju Scofidio + Renforo i u Gradskoj kancelariji za arhitekturu (Office for Metropolitan Architecture) u Njujorku.</p> <p>Godine 2009, bio je kustos izložbe SQUAT na četvrtom Međunarodnom bijenalu arhitekture u Roterdamu, kojom je inicirao eksperimentalne projekte u Paraišopolisu, jednoj od najvećih favela Sao Paola. Rainer Hel je učestvovao na nekoliko izložbi, uključujući MoMA šou „Mala razmera – velika promena: Nova Arhitektura društvenog aktivizma“ u Njujorku, 2011. godine.</p> <p>Uz to što je na mnogim mestima držao predavanja na temu urbane neformalnosti, narodne arhitekture i hibridnih oblika urbanih zajednica, Hel je i suosnivač neprofitne organizacije i internet mreže urbaninform.net. Nedavno je priredio i nekoliko knjiga iz oblasti arhitekture: „Building Brazil!“ (Ruby Press, 2011), „Cidade de Deus – City of Gods“ (Ruby Press, 2012), te izdanja u teoriji urbanizma „Informalize! and Collectivize! On the Political Economy of Urban Form“ (Ruby Press, 2012/2013), kao i knjigu o prenaseljenim četvrtima Brazila, „Minha Casa – Nossa Cidade“ (Ruby Press, 2013), koja će uskoro biti izdata.</p> <p>Rajner Hel je doktorirao na ETH Cirihi sa tezom o strategijama urbanizacije neplanskih naselja, s fokusom na primere takvih naselja u Rio de Ženeiru.</p>
19:00 – 20:00	<p>DISKUSIJA</p>
20:00	<p>OTVARANJE IZLOŽBE U SARADNJI SA ULIČNOM GALERIJOM Ulična galerija, Bezistan, pešački prolaz između Trga Nikola Pašića i Nušičeve ulice</p> <p>PRIMOŽ ZORKO <i>#instagood #instacool #instalife</i></p> <p><i>Mogli bismo reći da je samo prošle godine proizvedeno više fotografija nego u celoj njenoj istoriji. Pravljene su sve vreme svuda po svetu, i baš iz tog razloga imaju značajan uticaj na našu percepciju istorije i vremena.</i></p> <p><i>Slika je postala primarni oblik komunikacije, posebno na društvenim mrežama (Instagram) gde pisana reč najčešće ima funkciju podrške vizuala. Iznenađujuće je kako je vizuelni rečnik</i></p>

	<p><i>ustvari veoma ograničen. Postoji fenomen određenih motiva koji se ponavljaju do tačke zapanjujuće sličnosti. Čitamo ih kao univerzalne slike. Ove popularne ili siromašne slike, kao što ih je nazvao Hito Steyerl, veoma su konzistentne i konstantne u svojoj osnovi, a sa druge strane imaju veoma ograničen vek trajanja kao fotografija. Bez značenja ili estetske vrednosti, služe samo kao pečat postojanja. U ovoj instant kulturi ljudi reaguju na slike koje odmah razumeju. Jednostavne, kliše fotografije koje već (pre)poznaju, kao da ne postoji vreme za zaustavljanje i razmišljanje. Univerzalne slike ne predstavljaju neki (značajan) događaj ili dostignuće, a ipak prevlađuju kao vizuelni prikaz svakodnevice.</i></p> <p>Primož Zorko (1983, Celje, Slovenija) se školovao na Arhitektonskom fakultetu Univerziteta u Ljubljani i Arhitektonskom fakultetu Univerziteta u Baskiji. Kasnije je svoj rad usmerio na oblast grafičkog dizajna, ilustracije i fotografije. Posle rada u jednoj od najvećih reklamnih agencija u jugoistočnoj Evropi, Pristop (2011-2013), dobio je status nezavisnog kulturnog radnika i od tada radi kao freelancer. Pored komercijalnih, radi i na umetničkim projektima, a učestvovao je na brojnim izložbama dizajna i vizuelnih umetnosti, festivalima i bijenalima (Japan, Velika Britanija, Bolivija, Rusija, Ukrajina, Poljska, Hrvatska, Srbija, itd) i grupnim izložbama (London, Berlin, Venecija, Barselona, Bilbao, Moskva, Amsterdam, Beograd, itd). Dobitnik je niza domaćih i međunarodnih nagrada, uglavnom za dizajn postera u oblasti ilustracije. www.primozorko.com</p> <p>Ulična galerija predstavlja pionirski poduhvat u pokušaju da se rekonstruiše i oživi napušten i zanemaren javni prostor u centru Beograda, sa ciljem da se koristi za umetničku i kulturnu produkciju. Nalazi se iza spaljenog bioskopa „Kozara“ u centru Beograda i koristi izlagačke vitrine koje su se ranije upotrebljavale za izlaganje filmskih plakata i najava ovog bioskopa. www.mikroart.rs</p>
--	---

SUBOTA, 25. oktobar	
10:00	<p>NOVI BEOGRAD OD PLANA DO STVARNOSTI stručni obilazak – 360BEOGRAD</p> <p><i>Novi Beograd, kakvog ga poznajemo danas, se bitno razlikuje od inicijalne ideje novog administrativnog sedišta SFRJ-a. Tokom obilaska ovog jedinstvenog urbanog ambijenta, predstaviceemo procese njegovog formiranja i transformacije od planiranih do ostvarenih vrednosti, kao i kontraste karakteristične za pojedine faze tog procesa.</i> Trajanje: 2 sata i 30 minuta Vodič: Miodrag Ninić, arhitekta</p> <p>Miodrag Ninić je diplomirao na Arhitektonskom fakultetu u Beogradu. Bavi se istraživanjem i prezentacijom arhitektonskog i kulturnog nasleđa Beograda. Član je grupe 360BEOGRAD. Živi i radi u Beogradu.</p> <p>360BELGRADE je grupa arhitekata koja se bavi prezentacijom arhitekture i urbanizma Beograda. Grupa pruža usluge arhitektonskih obilazaka koji otkrivaju skrivene slojeve Beograda i podstiču dublje razumevanje arhitekture i urbanizma kroz direktan kontakt sa gradom. 360BELGRADE je član međunarodne mreže stručnjaka i vodiča za arhitekturu i urbanizam – <i>Guiding Architects</i>. www.360beograd.org</p>
14:00 – 17:00	<p>RADIONICA</p> <p>Mentori: Rodžer Bundšu, Rajner Hel, Marko Lulić (synopsisi i biografije –u okviru programa predavanja) and Gruia Badesku</p>
	PREDAVANJA ↓
17:00 – 18:00	MARKO LULIĆ,

	<p><i>*biće upotpunjeno nazivom predavanja</i></p> <p><i>Marko Lilić se u svojoj praksi bavio brojnim spomenicima arhitekture modernizma i raznim značajnijim primerima arhitekture tog perioda. Tematski je obradio jugoslovenske antifašističke spomenike, kao i spomenik Rozi Luksemburg i Karlu Libnehtu u Berlinu, autora Mia van der Rohea (Mies van der Rohe), istražio je dela Herberta Bajera (Herbert Bayer), sledbenika Bauhauasa austrijskog porekla, arhitekturu Alberta Freja (Albert Frey) i kalifornijski modernizam.</i></p> <p><i>Rad ovog umetnika jeste mnogostran, ali ipak postoji nekoliko centralnih niti koje povezuju sve ove različite teme kojima se bavi – veza između estetike i ideologije je svakako jedna od njih.</i></p> <p><i>On prerađuje spomenike u stilu rimejka s namernom greškom ili ih reaktivira zajedno s drugim oblicima arhitekture – koristeći sopstveno – ili telo izvođača, suprotstavljajući statičnost tih struktura energijom savremenog plesnog pokreta.</i></p> <p>Marko Lulić (1972, Beč, Austrija) živi i radi u Beču. U poslednjih nekoliko godina intenzivno izlaže, kako u Austriji, tako i širom sveta. Već dugi niz godina u svom radu se bavi temama kao što su: arhitektura, modernizam, odnos različitih ideologija i estetika, kao i kontrast tela, koje je u pokretu i monumentalnih objekata, koji su u stanju mirovanja. Koristi različite medije, najčešće: video, performans, fotografiju i instalacije. Bio je kustos mnogih izložbi i trenutno predaje na Akademiji likovnih umetnosti u Beču.</p>
<p>18:00 – 19:00</p>	<p>LUDWIG ENGEL</p> <p><i>*biće potvrđeno</i></p>
<p>19:00</p>	<p>RODŽER BUNĐŠU SKOPLJE JE SVUDA! <i>ili</i> Uspori i pad Modernizma</p> <p><i>Kritički osvrt na trenutnu sudbinu Modernizma, brutalizma i socijalističke arhitekture</i></p> <p><i>Čitava Evropa se suočava sa fenomenom nestajanja arhitektonskih stilova i urbanih kompozicija. Čak i široko priznati i izuzetni primerci modernizma se ruše kako bi se napravilo mesto neo-istorijskim zdanjima, potpuno očuvani i funkcionalni blokovi se brutalno razaraju radi „zgušnjavanja“ i „rekontekstualizacije“.</i></p> <p><i>Jesu li ovi novi trendovi više od prosto ružnog lica nove reakcionarne politike prenesene u sferu građevine, manifestacija nacionalizma i revizionizma, ili su nužni nus-produkti društava koja prolaze kroz proces redefinisanja sopstvenih uloga u ubrzano-menjajućem svetskom poretku?</i></p> <p><i>Oslanjanjem na studije slučaja koje obuhvataju brojne primere na Balkanu, ali i uočljivi razvitak u većim gradovima Zapadne Evrope, diskusija će ispitati ova pitanja i predložiti hipoteze, koje će omogućiti dublje razumevanje procesa koji naše gradove menjaju na tako dramatičan način.</i></p> <p>Rodžer Bundšu (1966, Pariz, Francuska) je odrastao u Bangaloru u Indiji, i Južnoj Karolini. Osnivač je i šef Bundšu arhitekten (Bundschuh Architekten) iz Berlina. Njegovo iskustvo u bavljenju arhitekturom obuhvata rad na svim nivoima, od dizajna proizvoda, uređenja izložbi i arhitekture za stanovanje do urbanističkog planiranja. Angažovan je da podučava i predaje u ustanovama poput UDK Berkin, TU Berlin i Stadelšule u Frankfurtu na Majni (Städelschule Frankfurt am Main). Trenutno je gostujući profesor na Arhitektonskom institutu u Desau (Dessau Institute of Architecture – DIA). Radovi Rodžera Bundšua i njegovog tima su objavljeni u štampanim medijima širom sveta, kao što su „Arhitekčural dajdzest“ (Architectural Digest), „Volpejper“ (Wallpaper), „Frankfurter algemajne cajtung“ (Frankfurter Allgemeine Zeitung – FAZ), „Noje cirihher cajtung“ (Neue Züricher Zeitung – NZZ), „Mark magazin“ (Mark Magazine), „Ark plas“ (Arch+), „Njujork tajms“ (New York Times), „Špigel“ (Der Spiegel) i mnogi drugi.</p>
<p>NEDELJA, 26. oktobar</p>	

<p>10:00</p>	<p>MUZEJ MACURA, stručni obilazak Zenit 1, Novi Banovci, Beograd</p> <p><i>Dvadeset i tri kilometra severo-zapadno od Beograda, u Sremu, na desnoj obali Dunava, dva kilometra nizvodno od Novih Banovaca, niklo je veliko sivo geometrijsko telo – „čudo“ koje meštani već zovu „kućom bez prozora“ i „kućom bez krova“. Svi znaju da je tu „neobičnu kuću sagradio Macura“, ali retko kome „pada na pamet“ da se radi o muzeju.</i> <i>Vladimir Veljko Macura, rođen 1965. u Brveniku, blizu Knina, došao je iz Beča – gde živi od 1986.– u Nove Banovce da tu podigne Muzej Macura.</i> <i>Sa prašnjavog seoskog puta kuća se doživljava kao masivni zatvoreni kubus koji liči na uvećan i skraćen kjubrikovski monolit. Tek kad se pride bočno, otkriva se meandar koji krivuda ka Dunavu granajući se prema „lepoj plavoj“ vodi. Taj oblik je štapićem po zemlji nacrtao beogradski arhitekta Ivan Kucina in situ, tokom jednog razgovora s Macurom, koji je saopštio da želi meandar. Tako je nikao kniferovski oblik koji se iz vazduha može čitati i kao slovo „m“.</i></p> <p>Muzej Macura prvenstveno funkcioniše kao institucija zadužena za čuvanje, proučavanje i izlaganje umetničkih i istorijskih predmeta iz zbirke njegovog osnivača. Iako je uža i šira javnost već bila u prilici da se fragmentarno ili generalno upozna sa njenim osnovnim sadržajem, sada će biti omogućena detaljnija stručna i komparativna analiza ovog nadasve intrigantnog istorijsko-umetničkog i kulturološkog materijala. A on se može – mada je dnevno podložan dinamičnim promenama karakterističnim za sve zbirke u nastajanju – razvrstavati kombinacijom najraznorodnijih kodova.</p> <p><i>Na primer, hibrid geopolitičkog, nacionalnog, istorijsko-umetničkog i hronološkog pristupa iznedrio bi podelu na ove celine: zenitizam, yugo-dada, ruski i poljski konstruktivizam, srednjoevropske avangarde, beogradski nadrealizam, EXAT 51, Gorgona, visoka moderna, konceptualna umetnost, bečki akcionizam, vojvođanska neoavangarda, minimalizam, Grupa šestorice umetnika i dr. S druge strane, morfološko-funkcionalni pristup bi uslovio podelu na: slike, skulpture, stolice, objekte, instalacije, video radove, fotografije, crteže, knjige umetnika, pisma, projekte, predmete primenjene umetnosti, knjige, časopise i dr.</i> (izvod iz teksta Radonje Leposavić) www.artmajeur.com/macura-museum</p>
<p>14:00 – 17:00</p>	<p>RADIONICA</p> <p>Mentori: Rodžer Bundšu, Rajner Hel, Ludvig Engel, Marko Lulić (synopsisi i biografije – u okviru programa predavanja) and Gruia Badesku</p>
<p>17:00 –19:00</p>	<p>PREZENTACIJA RADIONICA</p>
<p>19:00</p>	<p>ZAVRŠNA DISKUSIJA</p>